

Sygn. akt VIII Ca 402/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jadwiga Siedlaczek SSO Marek Lewandowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Izabela Bagińska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. G.**

przeciwko **W. R.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Brodnicy VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w Golubiu-Dobrzyniu

z dnia 20 maja 2013 r.

sygn. akt VI C 26/13

- 1. uchyła zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i pozew odrzuca, nie obciąża powódki kosztami procesu,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami procesu za instancję odwoławczą,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego w Brodnicy VI Zamiejscowemu Wydziałowi Cywilnemu w Golubiu-Dobrzyniu na rzecz adwokata J. G. kwotę 600 zł (sześćset złotych) plus 23 % podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.**

Sygn. akt VIII Ca 402/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 kwietnia 2009 r. K. G. wnosila o przywrócenie posiadania dopływu wody oraz zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego W. R. zadośćuczynienia w kwocie 7.200 zł. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I C 320/09 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie. Pozew został doręczony pozwanemu w dniu 5 stycznia 2011 r.

W odpowiedzi na pozew z 24 stycznia 2011 r. pozwany wnosil o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Ponadto Pozwany wskazywał, iż z uwagi na adres jego zameldowania Sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu, a nie Sąd Rejonowy w Warszawie dla Warszawy Pragi-Południe.

Postanowieniem z dnia 18 maja 2011 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Południe w Warszawie uznał się za niewłaściwy do rozpoznania niniejszej sprawy i przekazał ją Sądowi Rejonowemu w Golubiu-Dobrzyniu.

Wyrokiem z dnia 20 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Brodnicy VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Golubiu-Dobrzyniu w sprawie VI C 26/13 (uprzednio I C 320/09 SR w Warszawie) zasądził od pozwanego W. R. na rzecz powódki K. G. kwotę 7.950 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 maja 2013 r. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

W apelacji z dnia 19 czerwca 2013 r. pozwany na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił:

- nieważność postępowania opartą na przepisie art. 379 pkt 3 k.p.c. z uwagi na fakt, że o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie sprawa wcześniej wszczęta (I C 304/09) albowiem wyrok zapadły w sprawie dotyczący roszczenia powódki K. G. przeciwko W. R. o przywrócenie naruszonego posiadania w zakresie dostępu do wody i gazu oraz o zadośćuczynienie jest wyrokiem zaocznym i nie został dotychczas doręczony stronom, a zatem jest nieprawomocny

- na wypadek nie uwzględnienia podniesionego zarzutu nieważności postępowania skarżący z ostrożności procesowej podniósł zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego a w konsekwencji naruszenie przepisu postępowania w postaci art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne przyjęcie, że wobec pozwanego zaktualizowały się przesłanki odpowiedzialności, o których mowa w treści art. 448 k.c. tj. bezprawne i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego, podczas gdy zachowanie pozwanego było w pełni uprawnione.

Powołując się na powyższe uchybienia skarżący wnosil o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ewentualnie, na wypadek nie uwzględnienia powyższego wniosku, skarżący wnosil o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w punkcie 1 poprzez oddalenie powództwa w całości, zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w pkt. 2 wyroku poprzez obciążenie powódki częścią nieuiszczonej opłaty sądowej oraz zmianę pkt. 6 wyroku poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Na rozprawie w dniu 10 października 2013 r. pozwany zmodyfikował wniosek apelacyjny w ten sposób, iż wnosil o uchylenie zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu.

Wyrokiem z 3 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie w sprawie I C 304/09 z powództwa K. G. przeciwko W. R. o przywrócenie naruszonego posiadania i zadośćuczynienie przywrócił naruszone posiadanie dostępu do bieżącej wody poprzez nakazanie pozwanemu odkręcenie zaworu doprowadzającego wodę do lokalu mieszkalnego numer (...) i (...) znajdującego się w piwnicy budynku położonego w W. przy ul. (...). Ponadto Sąd oddalił powództwo w zakresie przywrócenia naruszonego posiadania dostępu do gazu oraz umorzył postępowanie w zakresie zadośćuczynienia.

W piśmie z 16 grudnia 2013 r. Wiceprezes Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie, iż na wyroku wydanym w sprawie I C 304/09 tegoż Sądu brak jest adnotacji, iż wyrok był wyrokiem zaocznym, przy czym za takim charakterem wydanego rozstrzygnięcia przemawia analiza akt sprawy. Przedmiotowy wyrok, jako wyrok zaoczny nigdy nie został doręczony stronom postępowania. W trybie nadzoru administracyjnego akta sprawy I C

304/09 zostały przekazane do I Wydziału Cywilnego Sądu rejonowego w Warszawie celem sprostowania wyroku, uchylenia zarządzenia o jego prawomocności oraz doręczenia go stronom wraz z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środków zaskarżenia.

W dniu 11 grudnia 2013 r. doszło do sprostowania wyroku zaocznego z 3 lutego 2010 r. w sprawie I C 304/09 oraz uchylenia zarządzenia stwierdzającego jego prawomocność.

W dniu 4 lutego 2014 r. pozwany złożył sprzeciw od wyroku zaocznego wydanego w sprawie I C 304/09 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Jak wynika ze zgromadzonych w toku postępowania dokumentów między stronami niniejszego postępowania przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie pod sygnaturą I C 304/09 zainicjowano postępowanie o to samo roszczenie. We wskazanej sprawie w dniu 3 lutego 2010 r. Sąd wydał wyrok, przy czym w wyroku tym omyłkowo nie zawarto informacji, iż jest on wyrokiem zaocznym. Wyrok ten, jako wyrok zaoczny, nie został doręczony stronom wraz z pouczeniem o przysługujących im w zaistniałej sytuacji środkach zaskarżenia, ergo orzeczenie to nie mogło podlegać uprawomocnieniu. Następnie dopiero w 2014 r. dokonano sprostowania orzeczenia wydanego przez Sąd Rejonowy w Warszawie w sprawie I C 304/09 oraz uchylono zarządzenie o stwierdzeniu jego prawomocności. Od prawidłowo doręzonego wyroku zaocznego pozwany złożył sprzeciw w dniu 4 lutego 2014 r. Analiza odpisu pozwu w sprawie 304/09 prowadzi do wniosku, iż było to pismo identycznej treści jak to złożone w sprawie niniejszej.

Równoległe do toczącej się sprawy I C 304/09 toczyła się przedmiotowo i podmiotowo tożsama sprawie I C 320/09 – sygn. Sądu Rejonowego w Warszawie, która została następnie przekazana do Sądu Rejonowego w Brodnicy VI Wydziału Zamiejscowego w Golubiu-Dobrzyniu (sygn. VI C 26/13). We wskazanej sprawie odpis pozwu został doręczony pozwanemu w dniu 5 stycznia 2011 r. tj. niemal rok po wydaniu wyroku w sprawie I C 304/09 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie.

Zgodnie z treścią art. 379 pkt 3 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już wcześniej prawomocnie osądzona.

Zgodnie z art. 386 § 2 k.p.c. w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy czym zgodnie z § 3 powołanej regulacji jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie.

Jak wynika natomiast z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Z powołanych przepisów wynika, iż jedną z przesłanek nieważności postępowania są sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona. Stan zawisłości sporu jest procesowym skutkiem doręczenia pozwu pozwanemu (art. 192 pkt 1 k.p.c.). Dla powstania stanu zawisłości sporu decydujące znaczenie ma data doręczenia pozwu, co oznacza, iż w przypadku równoległego prowadzenia dwóch podmiotowo i przedmiotowo tożsamych spraw (co należy rozumieć również jako tożsamość podstawy faktycznej i prawnej powództw) zarzut „sprawy w toku” tj. zarzut litispendencji, będzie dotyczył tej z nich, w której później doręczono pozew.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy nie ma wątpliwości co do tego, iż pozew w sprawie I C 304/09 (VI C 26/13 Sądu Rejonowego w Golubiu Dobrzyniu) został doręczony pozwanemu 5 stycznia 2011 r. po doręczeniu pozwu w tożsamej sprawie I C 304/09. Mimo podejmowanych prób nie udało się ustalić, czy wyrok w sprawie I C 304/09 jest już prawomocny, przy czym ma to drugorzędne znaczenia dla stwierdzenia nieważności niniejszego postępowania. Nie ma bowiem wątpliwości, iż nawet w sytuacji, gdy w sprawie I C 304/09 nie doszło do wydania prawomocnego orzeczenia, to sprawa ta jest w toku i jest sprawą, w której odpis pozwu został doręczony szybciej niż w sprawie I C 304/09.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zniósł postępowanie w całości i odrzucił pozew.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy tj. w głównej mierze fakt, iż uchylenie zaskarżonego wyroku stanowi konsekwencję nieprawidłowego procedowania przy wydawaniu i doręczaniu wyroku w sprawie I C 304/09 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. oraz mając na uwadze sytuację majątkową powódki oraz charakter sprawy sąd odstąpił od obciążenia powódki kosztami procesu za obie instancje.

Ponadto Sąd Okręgowy zasądził na rzecz pełnomocnika powódki – adwokata J. G., kwotę 600 zł powiększoną o 23% podatki VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu. Wysokość należnego wynagrodzenia ustalono w oparciu o § 6 pkt 4 w zw. z § 13 ust 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 3 października 2002 r. Nr. 163, poz. 1348)